

Könyvtárak a sikeres kulturális turizmusért

– szakmai továbbképzés Békéscsabán

A Békés Megyei Könyvtár 2023. szeptember 29-én Könyvtárak a sikeres kulturális turizmusért címmel szervezett országos szakmai továbbképzést. A programot a Békés Megyei Könyvtár a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Békés Megyei Szervezete együttműködésével, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósította meg. A szakmai továbbképzést a könyvtárak turisztikai tartalomszolgáltatásának élénkítése, a szolgáltatások népszerűsítése, a működési bevételek növelése, a jogkorlátok megosztása, valamint az együttműködések kialakítása céljával hívták életre Békéscsabán.

A könyvtári turizmus „bibliotourism” kifejezéssel szerepel a külföldi szakirodalomban. 2018-ban egy angol nyelvű portál hét okot sorolt fel, miért érdemes felkeresni a turistáknak a könyvtárakat. Ezek közé tartoznak a városismereti séták, az ingyenes wifielérés, az irodai szolgáltatások, a közösségi terek, a filmvetítési és zenehallgatási, valamint a szórakozási lehetőségek. Emellett a könyvtáráépület építészeti értéke is lehet, mely felkeltheti a turisták érdeklődését.

A békéscsabai rendezvényre az ország minden tájáról és még a határon túlról, Székelyudvarhelyről is érkeztek szakemberek. Juhász Zoltán, a Békés Megyei Könyvtár igazgatója kiemelte, Békéscsaba turisztikai értékekben gazdag település: fontos jelentőséggel bír a festőfejedelem Munkácsy Mihály öröksége. A formálódó Munkácsy Negyed intézményeinek együttműködése erősíti a kulturális programkínálatot, ennek köszönhetően nagyobb figyelmet kap a könyvtár is. A városban

a CsabaPark turisztikai elemeinek és a környékbeli kastélyokat összekötő Wenckheim-kerékpárútnak köszönhetően jelen van az aktív turizmus, a csabai kolbásznak, a pálinkának, a Munkácsy-tortának és a Munkácsy-kenyérnek köszönhetően gasztronómiai adottságokról beszélhetünk, az elmúlt évek röplabdásikerei pedig több nézőt vonzanak a mérkőzésekre.

Varga Tamás alpolgármester köszöntő gondolataiban elmondta, a könyvtár és a turizmus kapcsolata egészen dr. Ambrus Zoltán könyvtárigazgató idejére vezethető vissza, akinek vezetésével létrejött Magyarország és Kelet-Közép-Európa egyik legnépszerűbb gasztrokulturális rendezvénye, a Csabai Kolbászfesztivál. Munkácsy Mihály örökségének ápolása, a Modern Városok Program keretében kialakított, turistacsalogató Munkácsy Negyed működtetése az önkormányzati fenntartású kulturális intézmények közötti partnerség hiányában nem lenne eredményes.

A szakmai továbbképzést Szüts Etele, a Könyvtári Intézet igazgatója nyitotta meg, hangsúlyozva a könyvtárak szerepvállalásának szükségét a kulturális turizmus területén. Az intézmények a sokszínű gyűjteményükkel a kulturális tapasztalatszerzés lehetőségét kínálják mindenki számára.

A rendezvény első előadását Opauszki Zoltán, Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata környezetvédelmi és turisztikai ügyekért felelős tanácsnoka tartotta a kulturális és az aktív turizmus békéscsabai találkozásáról. Rámutatott, hogy a vármegyeszékhelyen kiemelt turisztikai attrakció hiányában az élményszerzés biztosítása a fő feladat, ezt szolgálja a Munkácsy Kulturális Negyed, az intézmények kulturális programkínálata, a Wenckheim-kerékpárút és a parkerdőben kialakított CsabaPark szabadidőközpont.

Papp Adrienn projektmenedzser felhívta a figyelmet a Munkácsy Negyed és a Munkácsy-örökség kommunikációjának fontosságára, majd ismertette a partnerintézményekkel szembeni elvárásokat (egyesleges arculati elemek alkalmazása, Munkácsyhoz köthető rendezvények, proaktív együttműködések, egymás erősítése és fejlesztése). A Békés Megyei Könyvtár a kulturális és művészeti élményhelyszínek egyike, az együttműködés 2022 májusára vezethető vissza, amikor a könyvtár megszervezte az első városismereti sétát, mely meglepően nagy népszerűsége tette szert a helyi lakosság körében. Papp Adrienn előadása során kiemelte, a Békés Megyei Könyvtár a programjainak, a gyűjteményének, kulturális szerepének és fejlesztéseinek köszönhetően egy év alatt a Munkácsy Negyed teljes értékű részévé vált.

„Az intézmények a sokszínű gyűjteményükkel a kulturális tapasztalatszerzés lehetőségét kínálják mindenki számára.”

Czoboly Miklós, a Monguz Kft. ügyvezetője az információtechnológiai cég közgyűjtemények munkáját segítő megoldásait ismertette. A Monguz Kft. partnerei között a könyvtárak mellett oktatási intézményeket, levéltárakat és múzeumokat is találunk. Az általuk fejlesztett Qulto-brand a közgyűjteményi munkaflow folyamatok teljes egészét kívánja lefedni, ezzel segítve a hiteles tudás minél szélesebb körű megosztását. Turisztikai céllal különféle játékos applikációkat kínáltak partnereik számára.

Ezt követően a meghívott könyvtárak képviselői mutatták be a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatásaikat, jógyakorlataikat.

Tózsér Istvánné Géczy Andrea igazgató az előadása elején elárulta, a Bródy Sándor Könyvtárnak az egri bor, a vár, a szépasszonyvölgyi pince és a strandok miatt komoly turisztikai kihívókkal kell versenyeznie. Az egri városmarketing egysége segítette a helyi intézmények arculatát, valamennyi intézményi tevékenységnek az ún. Eger-márkát kell erősítenie. A könyvtárnak a Nagyréposti palota műemlék épülete ad otthont, mely turisztikai látványosságnak számít (a könyvtárosok az épület-történet megismerését segítő könyvtártúrákat szerveznek). Az egri könyvtár életében jelen van a kitelepülés a város különböző tereire (pl. Bródy Pikk, Parkkönyvtár, társasjátékozás, köztéri versposztolás), segítik a városi programok lebonyolítását (pl. Kalácsa Fesztivál, Múzeumok Éjszakája, Kulturális Örökség Napjai), a városfoglaló oktatási alkalmazással hozzájárulnak Eger felfedezéséhez, továbbá helyismereti vonatkozású társasjátékokkal is rendelkeznek. A közelmúltban Bródy Sándor ha-

gyatékával, felmérhetetlen kincssel bővült az intézmény, mely új lehetőséget kínálhat a kulturális turizmusban.

A szolnoki Versegly Ferenc Könyvtár turisztikai szolgáltatásait Károly Nóra csoportvezető ismertette. A városi értékek bemutatását helyismereti séták szervezésével, tematikus kerékpártúrákkal, foglalkozásokkal és nyári táborokkal kívánják segíteni. Az intézmény figyelmet fordít a helyismereti tartalmú adatbázisok fejlesztésére, bővítésére, városfoglaló alkalmazással, elektronikus könyvtárral, helyismereti wikivel és bloggal egyaránt rendelkeznek. A kétévente sorra kerülő Kedvenc városom Szolnok vetélkedővel a középiskolásokat szólítják meg. Az intézmény a könyvtár falain kívül is bemutatja tevékenységét (pl. a Kulturális Örökség Napjain, vármegyei napokon, Kutatók Éjszakáján). A szolnoki könyvtár a turisztikai tevékenységét a gyűjteményére, a dokumentumaira, a könyvtárban elérhető információkra és tematikus weboldalaira alapozza.

Sikaláné Sánta Ildikó, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár igazgatója elmondta, lényeges adottság, hogy Szegeden a város központjában, építészeti értékek környezetében található a könyvtár. A kulturális turizmust támogatják a kulturális rendezvények, gyakran kilépnek a falakon túlra, megmutatják magukat a lakosoknak, turistáknak. A mozgó villamosra kitelepített könyvtár két napon keresztül teljesített szolgálatot, a helyi kulturális programokon a könyvtár is bemutatkozik (Szegedi Ifjúsági Napok, Nyári Kavalkád, Ünnepi Könyvhét). A Somogyi Könyvtár a 2000-es évek elejétől szervez városismereti és más tematikájú sétákat is. A séták mobilalkalmazáson is elérhetők, jelenleg 15 útvonal található a könyvtár mobilapplikációján, illetve honlapján. Turisztikai szempontból rendkívül értékes Somogyi Károly gyűjteménye, a turisták számára emlékkönyvtár-bemutató túrákat szerveznek.

Komáromi-Raisz Borbála, a szentendrei Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár helytörténeti könyvtárosa előadásában

elmondta, intézményükben a könyvtárlátogatót Barcsay Jenő szintetizáló alkotása fogadja az épület aulájában. Ez a mozaik turisztikai látványosság, melyről több kiadványt is készítették. A könyvtárban kapott helyet a Hamvas Béla-olvasósarok, ahol fellelhetők a Hamvas család eredeti bútorai (fotel, vitrin, karosszék). Komáromi-Raisz Borbála elmondta, az általa vezetett könyvtárbejárások egy-egy állomása a képzőművészeti alkotás és az olvasósarok, miközben könyvtártörténeti érdekességeket oszt meg. A szentendreiek *A széf rejtélye* néven szabadulósobát hoztak létre, mely heti két alkalommal játszható a könyvtári terekben. A könyvtárosok évente városismereti vetélkedőt szerveznek általános iskolásoknak és gimnazistáknak, emellett aktívan szerepet vállalnak a városi rendezvényeken (pl. gyermeknapon, önkéntesek napján).

Szabó Károly, a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár munkatársa előadásában kiemelte, a székelyudvarhelyi könyvtár életében egyaránt jelen vannak a turista-csalogató szolgáltatások, melyek három nyelven (magyarul, románul és angolul) is elérhetők. A digitális planetáriumban húsz fő részére tartanak kupolavetítéseket, a

fizikai kísérletek célja az élményalapú ismeretszerzés. Új szolgáltatás a könyvtári sószoba, mely az egészségügyi javallatok mellett relaxációs funkciót is betölt, emellett megteremti a lehetőségét a jó minőségű hangfelvételek rögzítésének. A földrengetés-szimulátor a földcsuszamlás hatásait mutatja meg, a fényírda a fotográfia törvényszerűségeit ismerteti. A mozihelyiségben filmtörténeti előadásokat, filmklubot és gyermekvetítéseket tartanak, a nyomdatörténeti műhely előadásoknak és bemutatóknak ad otthont. Népszerű a székelyudvarhelyi könyvtár vendégszobából kialakított szabadulósobája. 2017-ben, a Szent László-emlékvé keretében a lovagkirályhoz kapcsolódó, Székelyudvarhely környéki falfestmények tekintették meg Szabó Károly idegenvezetésével az érdeklődők. Turistacsalogató eseménynek számít a jövő könyvtára nemzetközi szakmai konferencia és a Nyitott könyvek éjszakája könyvtári rendezvény.

A szakmai konferencia utolsó előadójaként Kertész Zoltán igazgatóhelyettes bemutatta a Békés Megyei Könyvtár turisztikához kapcsolódó szolgáltatásait. Az idegenforgalom fejlesztése, a turisztikai szereplők segítése már a 2000-es évektől

meghatározza a békéscsabai intézmény működését. A könyvtár egy határon átnyúló projektnek köszönhetően kísérleti adatbázist és elektronikus könyvtárat hozott létre. 1995-ben elkészült a híres csabaiakat bemutató életrajzi kézirat, mely a népszerű BékésWiki helyismereti enciklopédia elődjének tekinthető. A helyismeretre alapozva oktatási csomagok, kvízzjátékok, vetélkedők készültek, a helyi értékek népszerűsítésére és a közösségi alkotásra alkalmas a Digilabor világítóképeslap-készítő foglalkozása. A békéscsabai városfoglaló alkalmazás (Csabai kalandozások) 13 útvonalat tartalmaz, a legrövidebb a Hírességek sétányához, a leghosszabb a Petőfi család emlékhelyeihez kapcsolódik. A Petőfi-emlékvévre készített pecsétfüzettel Petőfi Sándor nyomában túrázhatnak az érdeklődők, megismerve ezzel a költő emlékét őrző alkotásokat.

A *Könyvtárak a sikeres kulturális turizmusért* szakmai továbbképzés kifejezetten hagyományteremtő szándékkal került megrendezésre a Békés Megyei Könyvtárban. A rendezvény 2024 tavaszán folytatódik!

Juhász Zoltán

